

О. В. Михайловська,
к. е. н, доцент, докторант кафедри міжнародного бізнесу,
Інститут міжнародних відносин НАУ, м. Київ

ІНФОРМАЦІЙНІ АСИМЕТРІЇ В СВІТОВИХ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ

У статті викладено теорію інформаційних асиметрій в інвестиційних процесах. Побудовано теоретичну модель інформаційних асиметрій. Оцінено дію даних асиметрій у випадку макросередовища України.

In the article it is expounded informative asymmetries theory in investment processes. The theoretical model of informative asymmetries. It is appraised the action of given asymmetries is in the case of Ukraine's macroenvironment.

*Ключові слова: інвестиційні процеси, інформаційні асиметрії, інформаційне відображення.
Keywords: investment processes, informative asymmetries, informative reflection.*

ВСТУП ТА ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Як показали дослідження Нобелівських лауреатів 2001 року, асиметрія інформації неодмінно присутня на товарних ринках [5, 8] та на ринку праці [9]. Світовим інноваційно-інвестиційним процесам присутні всі ознаки ринку зі своїм товаром: інвестиціями та інноваціями [4]. Тому логічно припустити, що й у світових інноваційно-інвестиційних процесах також існують інформаційні асиметрії [3]. Як і будь-які асиметрії, асиметрії в інформаційному просторі впливатимуть на рішення інвесторів в аспекті регіонів і об'єктів здійснення інвестицій, в тому числі й у сферу інновацій. Дослідження такого впливу є важливим не лише з теоретичної, а й з практичної точки зору, так як для кожної країни, незалежно від рівня її розвитку, залучення максимальної кількості потоків іноземних інвестицій є одним з пріоритетних завдань.

Незважаючи на значне число робіт, присвячених впливу інформації на суспільні та економічні процеси [1, 4, 7], сутність та механізми дії інформаційних асиметрій в інноваційно-інвестиційних процесах залишаються нез'ясованими.

Метою статті є створення теорії інформаційних асиметрій в інноваційно-інвестиційних процесах та механізм їх дії на потоки інвестицій.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Існує значна кількість підходів до інформації (огляд основних з них здійснено в [1] та в [7], що вказує на складність даної категорії). Для цілей даної статті, як і

взагалі для досліджень впливу інформації на інвестиційну діяльність, на наш погляд, найбільш продуктивним є підхід до інформації як відображення реального стану об'єкта чи процесу [1].

Потенційна множина (масив) інформації про будь-який об'єкт в інвестиційному середовищі $\{Q^*\}$ може бути розподілена на дві групи (підмножини): інформація про позитивні аспекти функціонування об'єкта інвестицій $\{P^*\}$ та підмножину інформації про проблемні аспекти діяльності об'єкта інвестицій $\{N^*\}$. Позитивною надалі вважатимемо інформацію, яка підвищує ймовірність прийняття інвестором рішення про здійснення інвестицій або про збільшення їх обсягу. Негативною — інформацію, отримання і обробка якої інвестором підвищує ймовірність прийняття ним рішення відносно відмови від інвестицій або про зменшення їх обсягу.

Категорією "потенційна" ми користуємося в сенсі можливості відображення тих чи інших сторін функціонування об'єкта в інформаційних потоках. На основі цього можна ввести коефіцієнт структури інформації

$$S^* = \frac{P^*}{N^*} (1).$$

Потрапляння інформації в інформаційне середовище носить імовірнісний характер. Реальні інформаційні потоки містять множини інформації P (масив позитивної інформації) та N (масив негативної інформації) такі що:

$$P = \alpha_p P^* < P^* (2),$$

де $\alpha_p < 1$ — ймовірність попадання в реальний інформаційний потік елемента з підмножини "позитивного"

масиву інформації про об'єкт;
та

$$N = \alpha_n N^* < N^* \quad (3),$$

де $\alpha_n < 1$ — ймовірність попадання в реальний інформаційний потік елемента з підмножини "негативної" масиву інформації.

В загальному випадку:

$$\alpha_p \neq \alpha_n \quad (4).$$

Це означає, що між потенційним масивом інформації про об'єкт інвестицій і реальними потоками інформації в інформаційному середовищі інвестиційної діяльності виникає асиметрія. Її суть полягає в тому, що відношення негативної інформації до позитивної в потенційній множині інформації про об'єкт інвестицій відрізняється від відношення обох видів інформації в реальних потоках інформації в інформаційному середовищі інвестиційної діяльності, тобто

$$\frac{N^*}{P^*} \neq \frac{N}{P} \text{ або } S^* \neq S \quad (5).$$

Дана нерівність логічно випливає з (4), так як знак рівності можливий, враховуючи (2 та 3) тільки при умові $\alpha_p = \alpha_n$.

Введемо коефіцієнт інформаційної асиметрії першого роду як відношення ймовірності відображення інформації про позитивні сторони об'єкта в інформаційному ресурсі до ймовірності відображення інформації про його негативні сторони:

$$As_\alpha = \frac{\alpha_p}{\alpha_n} = \frac{S}{S^*} \quad (6).$$

Тоді будь-який потік інформації стосовно об'єкта інвестицій від конкретного джерела може бути охарактеризований кількістю інформації (величиною) інформаційного потоку (складається з сукупності елементів N та P) і коефіцієнтом структурної асиметрії As_α .

Потенційна кількість інформації про об'єкт та її структура пов'язані з реальною інформацією, яка доступна в інформаційному середовищі наступним чином:

$$Q^* = P^* + N^* \quad (7),$$

$$Q = \alpha_p P^* + \alpha_n N^* \quad (8),$$

$$S = As_\alpha \cdot S^* \quad (9).$$

Зазначимо, що коефіцієнт асиметрії As_α є характеристикою комунікатора, тобто суб'єкта, який подає інформацію на інформаційний ресурс, яка буде розміщуватися в інформаційному ресурсі. Наприклад, якщо таким є менеджмент підприємства, яке шукає інвестора, то, очевидно, що $As_\alpha \rightarrow \infty$, так як $\alpha_p \rightarrow 1$ (вся доступна позитивна інформація буде подана на інформаційний ресурс), а $\alpha_n \rightarrow 0$ (вся негативна інформація на інформаційний ресурс передана не буде). Якщо комунікатором є конкурент, то $As_\alpha \rightarrow 0$, так як $\alpha_n \rightarrow 1$, $\alpha_p \rightarrow 0$. Випадки $As_\alpha \rightarrow \infty$ і $As_\alpha \rightarrow 0$ є граничними: в реальності реалізується проміжний варіант.

Практичним наслідком дії інформаційної асиметрії першого роду є скорочення інформації (за рахунок позитивної або негативної складовою, або за рахунок обох складових одночасно) при відображенні її на інформаційному ресурсі з одночасною зміною її структури.

Але в більшості випадків, особливо в умовах сучасного інформаційного вибуху, інвестор не може обробити всю інформацію, розміщену на всіх інформаційних ресурсах [3]. В реальності інвестор використовує обмежений набір інформаційних ресурсів при підготовці до інвестиційного рішення, які становлять інформаційне поле інвестора.

Ймовірність того, що інвестор отримає інформацію про об'єкт, прямо пропорційна ймовірності потрапляння інформації в інформаційне поле інвестора. Тому обсяг інформації, яка може бути оброблена інвестором, буде визначатися як:

$$\begin{aligned} P' &= \beta_p \alpha_p P^*, \\ N' &= \beta_n \alpha_n N^*, \\ Q'_0 &= \beta_p \alpha_p P^* + \beta_n \alpha_n N^* \end{aligned} \quad (10),$$

де P' , N' — обсяги позитивної та, відповідно, негативної інформації, розміщених в інформаційно-ресурсному полі інвестора;

β_p, β_n — ймовірність того, що інформація потрапить в інформаційно-ресурсне поле інвестора.

По аналогії з (6) можна ввести коефіцієнт структурної асиметрії інформації другого роду As_β як:

$$As_\beta = \frac{\beta_p}{\beta_n} = \frac{S_{ipi}}{S} \quad (11),$$

де S_{ipi} — коефіцієнт структури інформації в інформаційному полі інвестора.

Даний коефіцієнт характеризує ступінь зміни структури інформації в розрізі "позитивна-негативна" при потраплянні в інформаційно-ресурсне поле інвестора. В окремих випадках $As_\beta = \beta_p = \beta_n = 1$ і асиметрія другого роду буде відсутня. Це випадок, коли інформаційний ресурс комунікатора-інсайдера перебуває в інформаційно-ресурсному полі інвестора. Наприклад, інвестори, які здійснюють портфельні інвестиції у великі корпорації, неодмінно включають у своє інформаційно-ресурсне поле сайти корпорацій, здійснюють особисті контакти з менеджментом підприємства, провідними спеціалістами, тощо. Однак у більшості випадків $\beta_p \neq \beta_n$, так як значну частку інформаційно-ресурсного поля інвестора становлять інформаційні ресурси глобальних інформаційних агентств. А такі інформаційні ресурси характеризуються тим, що ймовірність розміщення ними негативної інформації завжди вища, ніж позитивної, тобто $\beta_p < \beta_n$, або $As_\beta < 1$. Відомо, що абсолютну більшість користувачів інформації привертає інформація негативного характеру: теракти, аварії, корпоративні і політичні скандали, стихійні лиха тощо. Як вказують фахівці, які досліджують структуру інформаційних потоків у семантичному розрізі [2], при незначній кількості інформації про деякі регіони світу (наприклад, центрально-африканські країни), на глобальних інформаційних ресурсах присутня тільки виключно негативна інформація. Такі країни згадуються лише тоді, коли там відбуваються техногенні катастрофи, воєнні перевороты, політичні скандали тощо. Складається враження, що позитивних подій у таких країнах взагалі не відбувається (вони не відомі користувачам таких інформаційних ресурсів), хоча, насправді, це сумнівно.

В цілому асиметрія другого роду також призводить до зменшення обсягу інформації в процесі її руху від об'єкту інвестицій до інвестора і зміни структури, як правило, у бік збільшення частки негативної інформації.

Введемо коефіцієнт структурного перетворення інформації в інформаційному полі інвестора ξ :

$$\xi = As_\alpha \cdot As_\beta \quad (12).$$

Суть даного показника в тому, що він показує, наскільки точно структура інформації, розміщена в інформаційно-ресурсному полі інвестора (а це переважно глобальні професійні ринкові комунікатори), відповідає реальній структурі інформації об'єкта відображення. Чим ближче до одиниці, тим більш адекватно структура інформації, яка розміщена на ресурсах, що становлять інформаційне поле інвестора, наближена до структури потенційної інформації.

В результаті глобалізації та розвитку ІКТ на більшості глобальних інформаційних ресурсах накопичується така кількість інформації, що інвестор не обробляє її всю, а лише деяку частину. Через це відбувається явище, за природою схоже на конкуренцію інформаційних потоків від різних об'єктів за право потрапити на розгляд інвестора. Потрапляння інформації про об'єкт інвестицій до ресурсів, які становлять інформаційне поле інвестора, не є достатньою умовою того, що ця інформація потрапляє до інвестора. Даний процес є імовірнісним за природою і кількістю інформації яка потрапляє до інвестора, він буде описуватися:

$$\begin{aligned} P_o &= \gamma_p \beta_p \alpha_p P^*, \\ N_o &= \gamma_n \beta_n \alpha_n N^*, \\ Q_o &= \gamma_p \beta_p \alpha_p P^* + \gamma_n \beta_n \alpha_n N^* \end{aligned} \quad (13),$$

де P_o, N_o — обсяги позитивної та, відповідно, негативної інформації, розміщених в інформації, яку отримує інвестор;

γ_p, γ_n — ймовірності того, що позитивна та негативна складова інформації Q_o з інформаційно-ресурсного поля інвестора буде ним отримана і оброблена.

Так як ймовірність вибору інвестором негативної інформації з інформаційного ресурсу не дорівнює такій ймовірності для позитивної, доцільно ввести коефіцієнт інформаційної асиметрії третього роду:

$$As_\gamma = \frac{\gamma_p}{\gamma_n} \quad (14).$$

Тоді загальний коефіцієнт структурного перетворення інформації, яка потрапляє до інвестора,

$$\xi_o = As_\alpha \cdot As_\beta \cdot As_\gamma = \xi \cdot As_\gamma \quad (15).$$

Даний коефіцієнт дає можливість оцінити зміну структури інформації в процесі її руху від об'єкта, стан якого вона відображає до інвестора (рис. 1).

Зміна структури інформації відбувається під дією трьох асиметрій, названих нами асиметріями першого, другого та третього роду, які послідовно виникають в процесі руху інформації від об'єкта інвестицій до інвестора.

Розглянемо практичні наслідки впливу інформаційних асиметрій на розподіл інвес-

тицій верхнього рівня. В таблиці 1 наведено розподіл обсягів інформації (за інформаційну одиницю було взято одне повідомлення, незалежно від обсягу) за окремими країнами світу найбільших інформаційних агентств Рейтерс (<http://uk.reuters.com>) та Блумберг (<http://www.bloomberg.com>), а також фінансового розділу Інтернет-серверу Yahoo (<http://finance.yahoo.com>). Для оцінки "присутності" країни на даному інформаційному ресурсі виконувався пошуковий запит за назвою країни англійською мовою. Зрозуміло, що не всі повідомлення за таким запитом стосуються безпосередньо країни, однак наближено співвідношення результатів таких пошукових запитів відповідає місцю, яке займає та чи інша країна на даному інформаційному ресурсі.

Дані, наведені в таблиці 1, вказують на те, що існують регіони, обсяги інформації про які в ресурсному полі інвестора з будь-якої країни є значними (Китай, Японія, США, в меншій мірі великі європейські країни, такі як Великобританія, Франція, Німеччина). Існують і країни, інформаційна присутність яких в ресурсах глобальних інформаційних агентств є низькою. Так, Україна в таких агентствах представлена в 1,3 рази менше, ніж Чехія, в 1,6 рази менше, ніж Польща, в 12 разів менше, ніж Франція, в 7,5 — ніж Росія, і в 17—18 разів менше, ніж Японія та Китай. Питома вага країни на інформаційному ресурсі, який включено до інформаційного поля інвестора, наближено оцінює величину ймовірності потрапляння інформації про країну до інвестора γ_p та γ_n . Тому, якщо припустити гіпотетичну ситуацію, коли інвестор переглядає новини та аналітичні матеріали з метою вибрати регіон зі сприятливим макросередовищем для інвестування, то найбільшу ймовірність потрапити на розгляд має інформація про Китай, Японію, США та західноєвропейські країни, і в десятки разів менше — інформація про Україну.

На жаль, досить складно оцінити асиметрію третього роду, так як вона буде визначатися індивідуальними особливостями інвестора: одні індивіди схильні в першу чергу відшукувати негативну інформацію, інші — позитивну. Але в середньому можна припустити, що для сукупності інвесторів загальна асиметрія третього по-

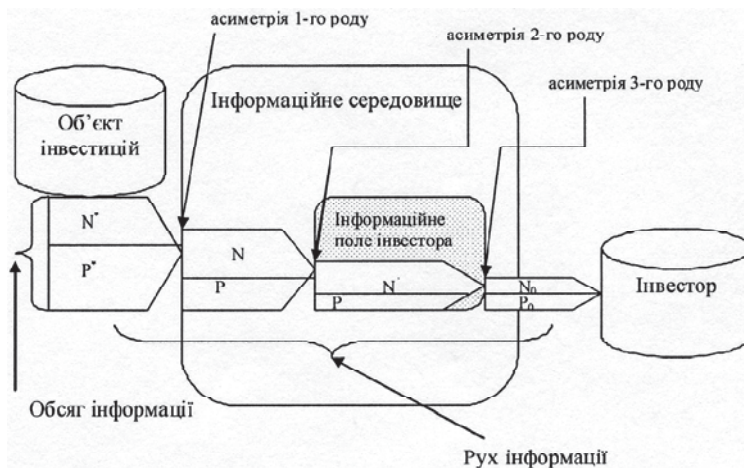

Рис. 1. Місце і роль асиметрій в процесі руху інформації від об'єкта інвестицій до інвестора

рядку буде приблизно рівна одиниці, в усякому випадку, на нашу думку, логічно очікувати, що її значення буде значно менше коефіцієнтів асиметрій першого і другого роду.

Проілюструємо, як наближено можна оцінити коефіцієнти інформаційної асиметрії першого та другого роду на прикладі макросередовища в Україні. Зрозуміло, що реальну структуру масиву потенційної інформації абсолютно точно визначити не можна ніяким способом. Але приблизно це можна зробити за допомогою експертних оцінок. З даною метою нами було

досліджено відносно незалежний інформаційний ресурс: сайт Центру Розумкова (<http://www.uceps.org>). З даного сайту нами було відібрано останні інформаційні матеріали, які стосуються інвестиційного макросередовища в Україні. Всього таких матеріалів виявилось сім. Вони нами оцінювалися з позиції: позитивна чи негативна оцінка макросередовища інвестицій в Україні. Єдиним критерієм відбору були терміни: відбиралися підряд всі повідомлення з даної проблематики на даному ресурсі. Результати такого оцінювання наведено в таблиці 2.

Як бачимо з даної таблиці, позитивна інформація становить $\frac{5}{7}$ всього масиву, негативна — $\frac{2}{7}$. Тоді ко-

Таблиця 1. Розподіл інформації міжнародних інформаційних ресурсів за регіонами*

Країна	Reuters		Bloomberg		finance.Yahoo.com		Всього	
	кількість інформ. повідомл.	питома вага країни, %	кількість інформ. повідомл.	питома вага країни, %	кількість інформ. повідомл.	питома вага країни, %	кількість інформ. повідомл.	питома вага країни, %
Великобританія	75000	10,18	28300	12,02	10442	12,642	113742	10,79
Китай	131000	17,79	53700	22,82	12480	15,109	197180	18,70
Польща	10200	1,38	6390	2,71	847	1,025	17437	1,65
Росія	57800	7,85	15300	6,50	5872	7,109	78972	7,49
США	153000	20,77	11750	4,99	15000	18,160	179750	17,05
Україна	7000	0,95	3080	1,31	884	1,070	10964	1,04
Чехія	8000	1,09	5550	2,36	579	0,701	14129	1,34
Франція	94700	12,86	21200	9,01	9940	12,034	125840	11,93
Німеччина	87100	11,83	22500	9,56	11000	13,318	120600	11,44
Японія	109000	14,80	65400	27,79	15256	18,470	189656	17,99
Казахстан	3680	0,50	2200	0,93	298	0,361	6178	0,59
Всього по вибраній групі країн	736480	100,00	235370	100,00	82598	100,000	1054448	100,00

*період виконання запиту 16.10.2008

ефіцієнт структури потенційної інформації згідно (1):

$$S^* = \frac{P^*}{N^*} = \frac{5}{7} : \frac{2}{7} = 2,5$$

Ще раз підкреслимо, що це наближена оцінка, так як в даній роботі ми не ставимо за мету точно оцінити структуру інформації про макросередовище в Україні, а прагнемо проілюструвати, як можна оцінити інформаційні асиметрії на практиці і до яких наслідків вони призводять в інноваційно-інвестиційних процесах. Щоб точно оцінити структуру інформаційного масиву про становище в Україні, необхідно значний масив експертної інформації, в тому числі й із включенням інформації зарубіжних аналітиків.

Первинне розміщення інформації у даному ви-

падку здійснюється державними органами, які володіють оперативними статистичними даними, саме вони їх оприлюднюють, тому на даному етапі і виникає інформаційна асиметрія першого роду. В таблиці 3 наведено оцінки інформаційних матеріалів з урядових інформаційних ресурсів, які стосуються макросередовища в Україні.

Згідно з таблицею 3 структура інформації щодо макросередовища Украї-

Таблиця 2. Експертна оцінка макросередовища інвестицій в Україні

Назва матеріалу	Експерт	Дата розміщення	Інтернет-посилання	Оцінка інвестиційного клімату України на основі даного повідомлення
Подорожчання палива спричинили спекуляції, які має припинити Антимонопольний комітет	Саприкін В.	15.10.2008	http://www.uceps.org/expert.php?news_id=815	+
Нацбанк захистив Україну від паніки	Юрчишин В.	14.10.2008	http://www.uceps.org/expert.php?news_id=810	-
Українська промисловість вповільниться через зниження попиту на світових ринках	Юрчишин В.	09.10.2008	http://www.uceps.org/expert.php?news_id=802	+
Ціни виробників підтримуватимуть подальшу споживчу інфляцію	Юрчишин В.	13.Жов	http://www.uceps.org/expert.php?news_id=809	-
Світова криза більше загрожує реальному сектору української економіки, ніж фінансовому	Юрчишин В.	01.Жов	http://www.uceps.org/expert.php?news_id=784	+
Дострокові вибори можуть зупинити падіння гривні	Юрчишин В.	09.10.2008	http://www.uceps.org/expert.php?news_id=801	+
Про економічну кризу говорити рано, але уряд має готувати антикризовий план	Юрчишин В.	07.10.2008	http://www.uceps.org/expert.php?news_id=795	+

Таблиця 3. Оцінка інформації щодо макросередовища України, розміщеної на урядових інформаційних ресурсах

№	Назва інформаційного матеріалу	Джерело	Дата	Інтернет-адреса інформації	Оцінка
1	Інформація щодо інвестиційного клімату України	Мінекономіки	29.08.2008	http://me.kmu.gov.ua/control/publish/article/main?art_id=97188&cat_id=96261	+
2	Випуск "Україна: перспективи розвитку. Консенсус-прогноз" (червень 2008)	Мінекономіки	26.06.2008	http://me.kmu.gov.ua/file/link/118928/file/Cons_26_06_08.rar	+
3	Прогноз економічного і соціального розвитку України на 2009 рік	Мінекономіки	Не вказано	http://me.kmu.gov.ua/file/link/121780/file/Prognoz.doc	+
4	JPMorgan вважає, що Україна протистоїть світовій глобальній рецесії	Міністерство фінансів	29.09.2008	http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=160597&cat_id=53608	+
5	В Україну прийдуть "довгі та дешеві" кошти Європейського інвестиційного банку	Міністерство фінансів	10.10.2008	http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=163665&cat_id=53608	+
6	Аналітична записка "Експрес-аналіз інфляції" за вересень 2008 року	НБУ	09.10.2008	http://www.bank.gov.ua/Publication/Analytical/CPIE09-08.pdf	-
7	Оцінка стану платіжного балансу України у січні-серпні 2008 року (за попередніми даними)	НБУ	26.09.2008	http://www.bank.gov.ua/Balance/2008_PB/State_08_2008_pr.pdf	+
8	Богдан Данилишин: Зростання ВВП за підсумками вересня на 6,9% забезпечено більшою мірою внутрішньо орієнтованими секторами економіки	Данилишин Б.	16.10.2008	http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=164449735&cat_id=35884	+

Отже, коефіцієнт структури інформації в інформаційному полі інвестора буде рівний $S_{pi} = \frac{1}{6}$.

Тоді верхню оцінку коефіцієнта інформаційної асиметрії другого роду отримуюмо: $As_{\beta min} = \frac{1}{6} : 7 = \frac{1}{42}$

Таке значення вказує на те, що ймовірність розміщення позитивної інформації, переданої первинними комунікаторами в інформаційному полі інвестора у випадку України в 42 рази менша, ніж негативної.

Якщо ж оцінювати інформаційну асиметрію другого роду по

відношенню до внутрішньої експертної інформації, то він становить:

$$As_{\beta max} = \frac{1}{6} : 2.5 = \frac{1}{15} = 0.07$$

Тобто і в даному випадку коефіцієнт асиметрії другого роду менший одиниці (ймовірність розміщення негативної інформації вища, ніж позитивної). Реальне значення його знаходиться між 0,02 та 0,07.

Коефіцієнт структурного перетворення інформації в інформаційному полі інвестора

$$\xi = As_{\alpha} \cdot As_{\beta} = 2.8 \cdot \frac{0.02 + 0.07}{2} = 0.126.$$

Отже, структура інформації у випадку України в процесі потрапляння в інформаційне поле інвестора суттєво змінюється, причому частка негативної інфор-

ни стає такою: позитивна інформація — $\frac{7}{8}$, негативна

— $\frac{1}{8}$. Коефіцієнт структури інформації $S = \frac{7}{1} = 7$

Коефіцієнт інформаційної асиметрії першого роду,

$$As_{\alpha} = \frac{7}{2.5} = 2.8.$$

Таким чином — для первинних комунікаторів (в даному випадку — урядових структур України) ймовірність розміщення в інформаційному середовищі позитивної інформації в 2,8 разів вища, ніж негативної.

Розглянемо, як змінюється структура інформації при подальшому русі її до інвестора. Для цього дослідимо структуру інформації, яка розміщена на першій сторінці запити по слову

"Ukraine" в стрічці новин агентства Bloomberg на 17.10.2008. В таблиці 4 наведено оцінку інформаційних матеріалів даного агентства, які стосуються макросередовища в Україні.

Всього на першій сторінці запити було знайдено сім інформаційних матеріалів, інформація яких щодо макросередовища може вплинути на рішення інвестора інвестувати чи ні в Україну. З них тільки один матеріал є позитивним і шість — негативні.

Таблиця 4. Склад інформації, яка стосується макросередовища в Україні в стрічці новин агентства Bloomberg

№	Назва інформаційного матеріалу	Автор	Дата	Інтернет-адреса інформації	Оцінка
1	Hryvnia Drops for Third Day; Ukraine Government Weighs IMF Loan	E. O'Brien	17.10.2008	http://www.bloomberg.com/apps/news?pid=newsarchive&sid=aPUzKESeuVzU	-
2	Ukraine May Take \$10 Billion to \$15 Billion IMF Loan	D. Krasnolutska, K. Choursina	16.10.2008	http://www.bloomberg.com/apps/news?pid=newsarchive&sid=abAdGPTeo7vg	+
3	Emerging-Market Bonds Fall, Adding to Worst Month Since 1998	L. Pimentel	16.10.2008	http://www.bloomberg.com/apps/news?pid=newsarchive&sid=a3G4nQRwTfXQ	-
4	Emerging-Market Banks Suffer in 'Iceland Look-Alike Contest'	L. Cochrane	16.10.2008	http://www.bloomberg.com/apps/news?pid=newsarchive&sid=aTCG0E6Seyfk	-
5	East European Currencies: Forint Advances Most Since June 2007	E. Krukowska	16.10.2008	http://www.bloomberg.com/apps/news?pid=newsarchive&sid=aXkeS3jAWFBA	-
6	Voestalpine Delays 5 Billion-Euro Steel Mill Decision	J. Tirone	16.10.2008	http://www.bloomberg.com/apps/news?pid=newsarchive&sid=aEHOIU4ctfS1	-
7	Hungary, Ukraine Ratings Put on Review for Downgrades by S&P	L. Pimentel	15/10/200	http://www.bloomberg.com/apps/news?pid=newsarchive&sid=a0YL4JkKAEo	-

мації значно зростає. Враховуючи те, що ймовірність потрапляння інформації про Україну до інвестора, який ще не зробив вибір регіону інвестування, в свою чергу, є малоімовірною через низьку питому вагу інформації про Україну (див. табл. 1), то ймовірність отримання інвестором позитивної інформації є майже нульовою.

Таким чином, інформаційні асиметрії стримують потік інвестицій в Україну та інші країни, які займають незначну питому вагу в інформаційному просторі.

Пояснення неоднакового прояву інформаційних асиметрій у інноваційно-інвестиційних процесах для різних регіонів, на нашу думку, полягає в наступному. У випадку з інформаційно-ресурсним полем інвесторів, яке сформоване за рахунок глобальних інформаційних агентств, слід зазначити певний синергетичний ефект: найбільші регіони — реципієнти інвестицій: США — Європа — Південно-Азійський регіон (Японія, Китай, Корея) "притягують" до себе увагу світових спеціалізованих інформаційних агентств через те, що дана інформація користується найбільшим попитом (адже вона цікавить величезну кількість інвесторів, які вже здійснили інвестиції в ці регіони). Це в свою чергу призводить до збільшення ймовірності інвестицій в ці ж регіони, таким чином, попит на інформацію про дані регіони ще більше зростає, в свою чергу зростає величина та інтенсивність інформаційних потоків. Утворюється замкнутий цикл. У випадку країн, які не входять до регіонів з максимальною концентрацією інформації, підходи до подання інформації глобальними спеціалізованими ринковими комунікаторами відрізняються від вищеприказаних. Інформація про такі регіони є своєрідним "додатком новин", що підтверджується тим, що розміщуються переважно відомості, які мають негативний відтінок, так як вони більше привертають увагу користувачів (коефіцієнт інформаційної асиметрії другого роду є значно меншим одиниці, що зумовлює і значення коефіцієнта інформаційного відображення макросередовища також меншим за одиницю). Це знижує ймовірність притоку інвестицій у такі регіони, що і в майбутньому зумовлює формування інформації про них за типом "додатку новин".

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК

Внаслідок асиметрій першого та другого роду для регіонів, які відповідають інформаційним максимумам створюється ситуація "інформаційного притягання" інвестицій. Сумарна дія асиметрій першого і другого роду в частині зміни структури інформації, яка відображена в інформаційно-ресурсному полі в значній мірі нівелюється і в основному зводиться до зменшення обсягу інформації. Тому, якщо реальний стан об'єкта відображення (макросередовища, чи самого об'єкта інвестицій) в таких країнах покращиться, це адекватно відображається в інформаційно-ресурсному полі інвесторів.

З іншого боку, для країн, які знаходяться в інформаційних мінімумах створюється ефект "інформаційного відштовхування" інвестицій, тому покра-

щення реальної ситуації в таких країнах може не відобразитися в інформаційному полі інвестора адекватним чином і, відповідно — не спричинить помітного впливу на прискорення потоків інвестицій у дані країни.

Загальний висновок, полягає в тому, що всі три типи асиметрій є одним з чинників, які безпосередньо впливають на розподіл потоків капіталів у світовому інноваційно-інвестиційному процесі. Інформаційні асиметрії формують механізм, який забезпечує стійкість регіонального розподілу інвестицій в часі. Дія асиметрій блокує появу нових центрів інвестиційної активності на світовому рівні і забезпечує збереження існуючих потоків інвестицій в регіональному розрізі. Очевидно, що для країни, яка ставить за мету прискорити інноваційно-інвестиційні процеси (зокрема і України) необхідним є розробка і використання механізмів зниження рівня дії інформаційних асиметрій або ж їх блокування. Без цього, навіть реальні позитивні зміни макросередовища, або ж створення сприятливих об'єктів інвестицій з великою ймовірністю не знайдуть відповідного відображення в ресурсно-інформаційному полі інвесторів, а отже і не викличуть адекватного притоку іноземних інвестицій.

Конкретні способи зниження негативної дії інформаційних асиметрій для таких країн є предметом окремого дослідження і визначають подальші перспективи розробки теорії інформаційних асиметрій у інноваційно-інвестиційних процесах.

Література:

1. Казанцева К.В., Урсул А.Д. Отражение, знание, информация // НТИ. — Сер. 2. — 1981. — № 1. — С. 1—9.
 2. Зернецька О. В. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні відносини. — К.: Освіта, 1999. — 352 с. — Бібліограф: в кінці розд.
 3. Михайловська О. В. Вплив глобалізації на інформаційне забезпечення інвестиційної діяльності // Вісник Хмельницького національного університету. — № 1 — 2007. — С. 27—32.
 4. Модильяни Ф., Миллер М. Сколько стоит фирма? Теорема ММ / А.М. Семенов (пер.с англ.). — М.: Дело, 2001. — 271 с.: рис. — Библиогр.: в конце стр.
 5. Стиглиц Дж. Ю. Экономика государственного сектора: Пер. с англ. — М.: Изд-во МГУ, 1997. — 720 с.: рис., табл.
 6. Урсул А.Д. На пути к информационному обществу // Философские науки. — 1991. — № 5. — С. 3—16.
 7. Узбестер Ф. Теории информационного общества. — М.: Аспект Пресс, 2004. — 400 с.: Библиограф. С. 374—396.
 8. Akerlof G.A.. The Market for "Lemons": Quality Uncertainty and the Market Mechanism // The Quarterly Journal of Economics. — 1970. — V. 84. — P. 488—500.
 9. Spence M. Job Market Signaling. "The Quarterly Journal of Economics". — Vol. 87, 1973, p. 355—374.
- Стаття надійшла до редакції 20.01.2009 р.